

Book Review

การแตงนวนิยาย, 2558

โดย สมเกียรติ รัชฌมณี

สำนักพิมพ์สัมพันธ์, 250 หน้า

นภลัย ทองปิ่น

Naparlai Tongpan

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Office of University Library, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand

หนังสือเล่มนี้เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการแตงนวนิยาย แต่งโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ รัชฌมณี อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์สอนมาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่เปิดสอนรายวิชา “การแตงนวนิยาย” ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน เนื้อหาในหนังสือประกอบด้วยความรู้เบื้องต้น วิธีพิจารณา การนำเสนอ การใช้ภาษา การฝึกและการแก้ปัญห โดยให้รายละเอียดพร้อมตัวอย่างวรรณกรรมประกอบทุกบท และท้ายบททุกบทมีแบบฝึกหัดเพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถประมวลความรู้ที่อ่าน ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านยิ่งขึ้น

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนวนิยาย

บทที่ 1 นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งสำหรับนวนิยายไทยได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก กล่าวคือนวนิยายของไทยเรื่องแรกเป็นนิยายแปลเรื่อง “ความพยายาม” ของ พระยาสุรินทรราชา (นกุญวิเศษกุล) โดยใช้นามปากกาว่า “แม้วัน” แปลจากนวนิยายเรื่อง “Vendetta” บทประพันธ์ของ “Marie Corelli” นักประพันธ์สตรีชาวอังกฤษ ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2443 ซึ่งมีเนื้อหาคะทบทใจผู้อ่าน (หน้า 10) อันเป็นการเปิดโลกแห่งการอ่านของคนไทยในสมัยนั้นเป็นอย่างมากในเวลาต่อมาจึงเกิดนักเขียนไทยคือ หลวงวิลาศปริวัตร หรือ “ครูเหลี่ยม” ได้เขียนเรื่อง “ความไม่พยายาม” ที่มีเนื้อหาตรงกันข้ามกับเรื่องแรก คือถือคติพุทธศาสนาว่า “เวรย่อมระงับ

ด้วยการไม่จองเวร” (หน้า 11-12) จากนั้นนิยายที่แต่งโดยคนไทยที่ดำเนินเรื่องเกี่ยวกับสังคมไทยมีมากขึ้น นับตั้งแต่สมัยรัชการที่ 7 เป็นต้นมา (หน้า 12) ซึ่งจะเห็นได้ว่า นวนิยายไทยเริ่มมีพัฒนาการที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นและมีเนื้อหาเปลี่ยนแปลงตามสังคม และสภาพแวดล้อมในช่วงต่างๆ กัน เช่น นิยายสะท้อนสังคม เป็นต้น โดยมีการจำแนกประเภทของนิยายหลายแนวคิด เช่น จำแนกนวนิยายอย่างกว้างๆ 2 ประเภท ได้แก่ นวนิยายพาฝัน (Romantic Novel) และนวนิยายเหมือนจริง (Realistic Novel) หรือจำแนกตามกลุ่ม 9 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพาฝัน กลุ่มจินตนิยาย กลุ่มชีวิตครอบครัว กลุ่มชีวิตต่างแดน กลุ่มชีวิตชนบท กลุ่มผู้ล้างผลาญ กลุ่มอุคมคติ กลุ่มศิลปะเพื่อชีวิต และกลุ่มผู้ตื่นรู้ใหม่

อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้ประมวลจำแนกเป็น 2 แนว ได้แก่ จำแนกตามแนวคิดในการเขียน และจำแนกตามเนื้อหาสำหรับการจำแนกตามแนวคิดนั้นแยกเป็นกลุ่มย่อยได้ 5 กลุ่มคือ แนวจินตนิยม (Romanticism) แนวสัจนิยม (Realism) แนวสัจนิยมใหม่ (Neo-Realism) แนวธรรมชาตินิยม (Naturalism) และแนวสัญลักษณ์นิยม (Symbolism)

ส่วนการจำแนกตามเนื้อหาแบ่งเป็น 19 ประเภท ได้แก่ นวนิยายชีวประวัติ (Biographical Novel) นวนิยายสังคม (Social Novel) นวนิยายประวัติศาสตร์ (Historical Novel) นวนิยายแสดงข้อคิด (Thematic Novel) นวนิยายล้อเลียน (Satire Novel) นวนิยายผจญภัย (Adventure Novel) นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ (Horror and Supernatural Novel) นวนิยายท้องถื่น (Novel of Soil) นวนิยายผู้ร้ายผู้ดี (Picaresque

Novel) นวนิยายจิตวิทยา (Psychological Novel) นวนิยายเชิงปัญหา (Problem Novel) จินตนิยาย (Novel of Fantasy) อาชญา นิยายและเรื่องลึกลับ (Detective and Mystery Novel) หักสนิยาย (Humorous Novel) นวนิยายเป็นตอนต่อเนื่องกัน (Episodic Novel) นวนิยายชีวิตครอบครัว นวนิยายต่างแดนหรือนวนิยายชีวิตต่างแดน (Exotic Novel) นวนิยายเพื่อชีวิต และนวนิยายผู้ตี รุ่ใหม่ (หน้า 15–25) และส่วนท้ายของบทนี้กล่าวถึงองค์ ประกอบของนวนิยาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ แก่นเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot) ฉากและบรรยากาศ (Setting) ตัวละคร (Character) และบทสนทนา (Dialogue)

แนวทางการอ่านประเมินค่านวนิยาย

บทที่ 2 กล่าวถึงแนวทางการอ่านและประเมินค่านวนิยายอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ฝึกแตงนวนิยายเพื่อให้เห็นแนวทางการพิจารณาที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์นวนิยายให้มีคุณภาพ ได้แก่ แนวทางการอ่านและพิจารณานวนิยาย เกณฑ์การพิจารณาตัดสินรางวัลนวนิยาย และเกณฑ์การประเมินค่านวนิยาย โดยแนวทางการอ่านและพิจารณานวนิยายนั้นมีข้อควรพิจารณาหลายประการได้แก่ ความสมจริง เอกภาพ แนวคิดสำคัญ (Theme) และโครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร และกลวิธีการเล่าเรื่องหรือมุมมอง (Point of View) ส่วนเกณฑ์การพิจารณาตัดสินรางวัลนวนิยายนั้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางแก่ผู้เริ่มฝึกการแตงนวนิยายให้พัฒนางานของตนไปได้อย่างมีเป้าหมาย ชัดเจน และถูกต้อง ซึ่งผู้เขียนได้นำเกณฑ์การพิจารณาตัดสินรางวัลวรรณกรรมเด่นๆ เช่น รางวัลวรรณกรรมของ สปอ. รางวัลหนังสือดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ รางวัลหนังสือสำหรับเด็กของสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซีย (รางวัลซีไรต์) รางวัลวรรณกรรมไทยบัวหลวง เป็นต้น มาให้ผู้อ่านได้ศึกษา สำหรับเกณฑ์การประเมินค่านวนิยายนั้น ประกอบด้วยรายละเอียด 7 ประเด็น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง เนื้อเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา และท่วงทำนองการแตง

กลวิธีการนำเสนอนวนิยาย

บทที่ 3 บทนี้ผู้เขียนได้นำเทคนิค หรือกลวิธีในการนำเสนอเรื่องสู่ผู้อ่าน ซึ่งประกอบด้วย กลวิธีเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ ทั้งที่เป็นรูปแบบเรื่องสั้น รูปแบบการร้อยเรียงเรื่องต่างๆ เข้าด้วยกันด้วยตัวละครชุดหนึ่ง รูปแบบการใช้สื่อ

เป็นเครื่องมือในการนำเสนอ รูปแบบการนำเสนอเป็นบทหรือตอน และรูปแบบการปล่อยตามธรรมชาติ ส่วนกลวิธีเกี่ยวกับโครงเรื่อง ประกอบด้วย การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การสร้างข้อขัดแย้ง การหน่วงเรื่อง และการปิดเรื่อง เป็นต้น กลวิธีการเล่าเรื่อง หรือกลวิธีเกี่ยวกับมุมมอง (Point of View) เป็นการนำเสนอเนื้อหานวนิยายผ่านผู้เล่าเรื่องว่าใครเป็นผู้เล่า ซึ่งมีทั้งที่เป็นแบบผู้เขียนอยู่นอกเรื่อง หรือผู้เขียนอยู่ในเรื่อง นอกจากนี้ยังมีกลวิธีการนำเสนอตัวละคร อันเป็นเทคนิคการเขียนที่สำคัญเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกและสัมผัสได้ว่าตัวละครมีชีวิตจิตใจ และมีความสมจริง ประกอบด้วย การบอกโดยตรง และการบอกโดยอ้อม

แนวทางการอ่านประเมินค่านวนิยาย

บทที่ 4 บทนี้ผู้เขียนมุ่งเน้นเรื่องการเรียบเรียงภาษาในการแตงนวนิยายที่เน้นความสมจริงที่ถ่ายทอดผ่านอารมณ์ของตัวละคร อารมณ์ของผู้แตง และอารมณ์ของผู้อ่าน ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอตัวอย่างการใช้ภาษาบางประการที่พอเป็นแนวทางโดยสังเขป ได้แก่ การใช้ภาษาในการบรรยาย พรรณา การใช้ภาษาในบทสนทนา การใช้ภาพพจน์เพื่อประติศฐ์สำนวนโวหาร

การแตงนวนิยายภาคปฏิบัติ

บทที่ 5 ผู้เขียนกล่าวว่า “โครงเรื่องเป็นหัวใจสำคัญของการแตงนวนิยาย” (หน้า 151) โดยนักเขียนต้องมองหาแรงบันดาลใจ ซึ่งในบทนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการวางโครงเรื่อง แนวปฏิบัติในการสร้างตัวละคร แนวปฏิบัติในการเขียนบทเปิดเรื่อง แนวปฏิบัติในการวางโครงเรื่องขยายและนำเสนอตัวอย่างการวางโครงเรื่องนวนิยาย

ปัญหาและการแก้ปัญหาาระหว่างการแตงนวนิยาย

บทที่ 6 บทนี้ผู้เขียนนำเสนอปัญหาที่มักเกิดขึ้นในการเขียนนวนิยายและวิธีแก้ปัญหาเพื่อช่วยให้นักเขียนสามารถแตงนวนิยายได้สำเร็จและภูมิใจในงานเขียนของตนเอง ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับโครงเรื่องซ้ำซาก ไม่มีความแปลกใหม่ ซึ่งผู้เขียนได้แสดงตัวอย่างโครงเรื่องที่นักเขียนนำมาใช้บ่อยในการแตงนวนิยาย ทำให้เนื้อหาของเรื่องราบเรียบและผู้อ่านสามารถคาดเดาเนื้อหาได้ง่ายเกินไป เช่น โครงเรื่องแบบซินเดอเรลล่า โครงเรื่องแบบแฮรี่ พอตเตอร์ โครงเรื่องแบบเช็กสเปียร์ โครงเรื่องแบบนวนิยายแฟนตาซี และ โครงเรื่องแบบจอมยุทธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบปัญหาหนักเขียนเขียนเรื่องต่อ

ไม่ได้หรือเขียนไม่ออก ซึ่งมีหลายสาเหตุ เช่น วาง โครงเรื่องไว้ไม่ดี เขียนหลุดออกจากประเด็นเดิมออกไปซึ่งพบบ่อยในนักเขียนมือใหม่ ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือนักเขียนวางโครงเรื่องไม่ดี ทำให้ไม่สามารถเขียนต่อได้

ปัญหาที่ผู้เขียนระบุนอก คือ ปัญหาการเขียนรู้สึกไม่สนุกกับเนื้อหาที่เขียน ปัญหาการใช้ภาษาทั้งที่ใช้คำผิด การใช้คำซ้ำ ปัญหาบทสนทนาไม่สมจริง ปัญหาการเขียนตอนจบไม่ลง และปัญหาอื่นๆ ซึ่งผู้เขียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีแก้ไขปัญหา โดยให้ข้อเสนอแนะว่า หลังจากเขียน โครงเรื่องขยายเสร็จแล้ว ควรพักหรือทิ้งช่วงไว้ประมาณ สามหรือสี่วันหรือมากกว่า เพื่อให้สมองพ้นจากการคิดวนเวียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลังจากนั้นจึงกลับมาอ่านบทสนทนา โครงเรื่องขยายนี้อีกครั้ง โดยระหว่างที่พักนั้น นักเขียนจะได้เปลี่ยนมุมมองจากผู้เขียนมาเป็นผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นจุดอ่อนจุดแข็งของโครงเรื่องทั้งหมดได้ดีขึ้น และแก้ไขใหม่ได้ก่อนลงมือเขียน (หน้า 239-240)

หนังสือเล่มนี้นับว่าเป็นประโยชน์ต่อวงการวรรณกรรมในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะตลาดนวนิยายในประเทศไทย ผู้อ่านทุกเพศทุกวัย ยังมีความต้องการที่จะอ่านอยู่ไม่ขาด โดยที่

คุณค่าของนวนิยายแต่ละเรื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นตัวขับเคลื่อนการรู้หนังสือและสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เยาวชน ดังจะเห็นได้ว่านักเขียนมือใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา นี่อาจเป็นทางหนึ่งส่งเสริมให้เยาวชนสามารถแสดงออกทางความคิด ด้วยการเขียนอย่างมีอิสระมากขึ้น ประกอบกับการนำเสนอความคิดผ่านสื่อออนไลน์ได้โดยง่าย ดังเช่นเยาวชนจำนวนมากที่แต่งนวนิยายแล้วเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ และหากมีผู้อ่านที่ติดตามอ่านพร้อมกับวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้งานเขียนมีค่าหรือความนิยมมากขึ้น ก็จะเป็นหนทางในการก้าวสู่วงการของนักเขียนมืออาชีพได้ทางหนึ่ง หากเยาวชนที่สนใจในการเป็นนักเขียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หนังสือเล่มนี้จึงเป็นคำตอบในการเริ่มต้นให้แก่ผู้ที่สนใจแต่งนวนิยายได้เป็นอย่างดี เพราะมีเนื้อหาครบถ้วนสำหรับการเริ่มต้น อีกทั้งมีความน่าเชื่อถือ เพราะผู้เขียนเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านการสอนการแต่งนวนิยาย และได้ผ่านการอ่านพิจารณาเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) แล้ว อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดพิมพ์ครั้งแรก จึงพบข้อผิดพลาดอยู่บ้าง เช่น การเขียนสะกด การันต์ เป็นต้น

